

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права
та інформаційних технологій

Кафедра підприємництва і права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРИРОДООХОРОННЕ ЗАКОНОДАВСТВО

(вибіркова навчальна дисципліна)

Освітньо-професійна програма Право

спеціальність 081 Право

галузь знань 08 Право

освітній ступінь Магістр

Розробник: Купчення Лідія, доцент кафедри підприємництва і права, кандидат юридичних наук

Гарант: Кальян Олександр, професор кафедри підприємництва і права, кандидат юридичних наук, доцент

Полтава
2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	ПРИРОДООХОРОННЕ ЗАКОНОДАВСТВО
Назва структурного підрозділу	Кафедра підприємництва і права Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	 <p><i>Викладач: Купченя Лідія,</i> кандидат юридичних наук, <i>Контакти:</i> ауд. 482-а (навчальний корпус №4) <i>e-mail:</i> lidia.kupchenia@pdaa.edu.ua</p> <p>сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/kupchenya-lidiya-ivanivna</p>
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	081 Право
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Навчальні дисципліни «Теорія держави і права», «Екологічне право України», «Земельне право», «Агарне право України».

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Природоохоронне законодавство»: формування у студентів знань з теоретичних основ та правового регулювання відносин у сфері власності на природні ресурси та їх використання, охорони довкілля, уміння аналізувати й тлумачити чинне природоресурсне законодавство та застосовувати еколого-правові норми на практиці.

Завданнями вивчення дисципліни є набуття студентами таких знань та навичок:

- розуміння основних категорій природоресурсного права, змісту відповідних правовідносин та закономірностей їх розвитку;
- знання та вміння аналізувати норми природоресурсного законодавства, їх вплив на стратегічне планування;
- застосування норм природоресурсного законодавства у практичних ситуаціях;
- правильного використання правової термінології;
- засвоєння нових знань щодо правової регламентації використання окремих природних ресурсів.

Компетентності:

загальні:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

фахові:

- СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
- СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.
- СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
- СК 16. Здатність до правозастосування у сфері управлінських та технологічних відносин, що виникають у процесі діяльності суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки.
- СК 17. Здатність до критичного аналізу правових явищ та науково обґрунтованого застосування норм земельного права.
- СК 18. Здатність до аналізу економіко-правового механізму природокористування, охорони навколишнього природного середовища та правозастосування норм екологічного права.

Програмні результати навчання:

- ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.
- ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.
- ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи
- ПРН 19. Аналізувати правові явища та науково обґрунтовано застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права.
- ПРН 20. Аналізувати показники щодо функціонування економіко-правового механізму природокористування, охорони навколишнього природного середовища та застосувати норми екологічного права для вирішення поставлених завдань.

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Поняття природоохоронного законодавства.
- Тема 2. Джерела природоресурсного права.
- Тема 3. Право власності на природні ресурси.
- Тема 4. Право природокористування та його основні види.
- Тема 5. Правове забезпечення управління у галузі природокористування.
- Тема 6. Юридична відповідальність у галузі природокористування.
- Тема 7. Правове регулювання використання земельних ресурсів.
- Тема 8. Правове регулювання використання надр.
- Тема 9. Правовий режим використання, відтворення й охорони вод.
- Тема 10. Правове регулювання використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу.
- Тема 11. Правове регулювання використання, відтворення, захисту й охорони лісів.
- Тема 12. Правовий режим використання рослинного світу.
- Тема 13. Правові засади використання тваринного світу
- Тема 14. Правовий режим використання природно-заповідного фонду
- Тема 15. Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон.
- Тема 16. Правовий режим використання не матеріалізованих природних ресурсів, їх компонентів та природних ресурсів забруднених територій.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 120 год.

Кількість кредитів 4,0

Форма семестрового контролю – залік.

Методи навчання:

- МН 1 словесні методи: лекція, бесіда;
- МН 2 наочні методи: демонстрування, ілюстрування;
- МН 3 практичні методи: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування,
- МНСР 1: методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи;
- МНСР 2: робота під керівництвом викладача: виконання практичних завдань;
- МСМ 1: методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.
- МНІ 3 : інтерактивні методи: кейс-метод; дискусії, диспути, мозковий штурм, тренінгові заняття, командні конкурси і змагання.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма 081 ПР мд 2022				заочна форма 081 ПР мз 2022			
	усьог о	у тому числі			усьог о	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п.	с.р.
Тема 1. Поняття природоохоронного законодавства.	10	2	2	6	11	2	-	7
Тема 2. Джерела природоресурсного права.	8	2		6	9		-	7
Тема 3. Право власності на природні ресурси.	10	2	2	6	9	-		7
Тема 4. Право природокористування та його основні види.	10	2	2	6	13	2	2	7
Тема 5. Правове забезпечення управління у галузі природокористування.	6			6	9		-	7
Тема 6. Юридична відповідальність у галузі природокористування.	6			6	9	-		7
Тема 7. Правове регулювання використання земельних ресурсів.	8	2		6	9			7
Тема 8. Правове регулювання використання надр.	8		2	6	9			7
Тема 9. Правовий режим використання, відтворення й охорони вод.	8		2	6	9			7
Тема 10. Правове регулювання використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу.	6			6	9			7
Тема 11. Правове регулювання використання, відтворення, захисту й охорони лісів.	6			6	8			7
Тема 12. Правовий режим використання рослинного світу.	6			6	8			7
Тема 13. Правові засади використання тваринного світу	7			7	8			8
Тема 14. Правовий режим використання природно-заповідного фонду	7			7				8

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма 081 ПР_мд_2022				заочна форма 081 ПР_мз_2022			
	усьог о	у тому числі			усьог о	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п.	с.р.
Тема 15. Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон.	7			7				7
Тема 16. Правовий режим використання не матеріалізованих природних ресурсів, їх компонентів та природних ресурсів забруднених територій.	7			7				7
у т. ч. індивідуальні завдання								
Усього годин	120	10	10	100	120	4	2	114

Оцінювання результатів навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми контролю результатів навчання

Денна форма навчання
081 ПР_мд_2022

Програмні результати навчання	Форми контролю				
	Ведення конспект у лекцій	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язання тестів	Разом
ПРН 1.	1,71	6,29	1,71	1,71	14,28
ПРН 3.	1,71	6,29	1,71	1,71	14,28
ПРН 6.	1,71	6,29	1,71	1,71	14,28
ПРН 19.	1,71	6,29	1,71	1,71	14,28
ПРН 20.	1,71	6,29	1,71	1,71	14,28
Разом	12	44	32	12	100

Заочна форма навчання
081 ПР мз 2022

Програмні результати навчання	Форми контролю				
	Ведення конспект у лекцій	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Написання контрольної роботи	Разом
ПРН 1.	2	2,86	3,43	3,14	14,28
ПРН 3.	2	2,86	3,43	3,14	14,28
ПРН 6.	2	2,86	3,43	3,14	14,28
ПРН 19.	2	2,86	3,43	3,14	14,28
ПРН 20.	2	2,86	3,43	3,14	14,28
Разом	14	30	24	22	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання 081ПР_мд_2022

	Види навчальної роботи студентів				Разом по темі
	Ведення конспекту лекцій	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Написання реферату / презентація	
Тема 1. Поняття природоохоронного законодавства	1	10	1	-	12
Тема 2. Джерела природоресурсного права.	1		1	-	2
Тема 3. Право власності на природні ресурси.	1	10	2	-	13
Тема 4. Право природокористування та його основні види.	1	10	2	-	14
Тема 5. Правове забезпечення управління у галузі природокористування.			2	-	2
Тема 6. Юридична відповідальність у галузі природокористування.			2	-	2
Тема 7. Правове регулювання	1		2	-	3

використання земельних ресурсів.					
Тема 8. Правове регулювання використання надр.		10	2	-	12
Тема 9. Правовий режим використання, відтворення й охорони вод.		10	2	-	12
Тема 10. Правове регулювання використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу.			2	-	2
Тема 11. Правове регулювання використання, відтворення, захисту й охорони лісів.			2	-	2
Тема 12. Правовий режим використання рослинного світу.			2		2
Тема 13. Правові засади використання тваринного світу			2		2
Тема 14. Правовий режим використання природно-заповідного фонду			2		2
Тема 15. Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон.			2		2
Тема 16. Правовий режим використання не матеріалізованих природних ресурсів, їх компонентів та природних ресурсів забруднених територій			2		2
<i>Ведення конспекту лекцій</i>	10	-	-	-	10
<i>Написання реферату / презентація</i>	-	-	-	-	10
Разом	10	50	30	10	100

Заочна форма навчання 081ПР_мз_2022

	Види навчальної роботи студентів				Разом по темі
	Ведення конспекту лекцій	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Написання контрольної роботи	
Тема 1. Поняття природоохоронного законодавства	2		1	-	12

Тема 2. Джерела природоресурсного права.			1	-	2
Тема 3. Право власності на природні ресурси.			2	-	13
Тема 4. Право природокористування та його основні види.	2	5	2	-	14
Тема 5. Правове забезпечення управління у галузі природокористування.			2	-	2
Тема 6. Юридична відповідальність у галузі природокористування.			2	-	2
Тема 7. Правове регулювання використання земельних ресурсів.			2	-	3
Тема 8. Правове регулювання використання надр.			2	-	12
Тема 9. Правовий режим використання, відтворення й охорони вод.			2	-	12
Тема 10. Правове регулювання використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу.			2	-	2
Тема 11. Правове регулювання використання, відтворення, захисту й охорони лісів.			2	-	2
Тема 12. Правовий режим використання рослинного світу.			2		2
Тема 13. Правові засади використання тваринного світу			2		2
Тема 14. Правовий режим використання природно-заповідного фонду			2		2
Тема 15. Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон.			2		2
Тема 16. Правовий режим використання не матеріалізованих природних ресурсів, їх компонентів та природних ресурсів забруднених територій			2		2
<i>Ведення конспекту лекцій</i>	4	-	-	-	4
Разом	4	5	32	10	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Денна форма навчання (081 ПР_мд_2022):

1. Ведення конспекту лекцій (0-1 бал).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1. ПРН 3. ПРН 6. ПРН 19. ПРН 20.	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Аналізувати правові явища та науково обґрунтовано застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права. Аналізувати показники щодо функціонування економіко-правового механізму природокористування, охорони навколишнього природного середовища та застосувати норми екологічного права для вирішення поставлених завдань.	на високому рівні	0,9-1
		на середньому рівні	0,74-0,89
		на достатньому рівні	0,6-0,73
		на низькому рівні	0-0,59

2 Виконання завдань на практичних заняттях (0-4 бали).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1. ПРН 3. ПРН 6. ПРН 19. ПРН 20.	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Обґрунтовано	на високому рівні	3,6-4
		на середньому рівні	3,3-3,5
		на достатньому рівні	2,4 -3,2
		на низькому рівні	0-2,3

	<p>формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи</p> <p>Аналізувати правові явища та науково обґрунтовано застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права. Аналізувати показники щодо функціонування економіко-правового механізму природокористування, охорони навколишнього природного середовища та застосувати норми екологічного права для вирішення поставлених завдань.</p>		
--	---	--	--

3. Виконання завдань самостійної роботи (0-1 бал).

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1.	<p>Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи</p> <p>Аналізувати правові явища та науково обґрунтовано застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права. Аналізувати показники щодо функціонування економіко-правового механізму природокористування, охорони навколишнього природного середовища та застосувати норми екологічного права для вирішення поставлених завдань.</p>	на високому рівні	0,9-1
ПРН 3.		на середньому рівні	0,74-0,89
ПРН 6.		на достатньому рівні	0,6-0,73
ПРН 19. ПРН 20.		на низькому рівні	0-0,59

4. Розв'язання тестів (0-10 балів) – денна форма навчання (081 ПР_мд_2022)

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1.	<p>Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх</p>	на високому рівні	10,8-12
ПРН 3.		на середньому рівні	9,8-10,7
ПРН 6.			

ПРН 19. ПРН 20.	<p>правового регулювання. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи</p> <p>Аналізувати правові явища та науково обґрунтовано застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права. Аналізувати показники щодо функціонування економіко-правового механізму природокористування, охорони навколишнього природного середовища та застосувати норми екологічного права для вирішення поставлених завдань.</p>	на достатньому рівні	7,2-9,7
		на низькому рівні	0-7,1

5. Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом залік.

Заочна форма навчання (081 ПП_мз_2022):

1. Ведення конспекту лекцій (0-2 бали).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1. ПРН 3. ПРН 6. ПРН 19. ПРН 20.	<p>Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи</p> <p>Аналізувати правові явища та науково обґрунтовано застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у</p>	на високому рівні	1,8-2
		на середньому рівні	1,5-1,7
		на достатньому рівні	1,2 -1,4
		на низькому рівні	0-1,1

	сфері земельного права. Аналізувати показники щодо функціонування економіко-правового механізму природокористування, охорони навколишнього природного середовища та застосувати норми екологічного права для вирішення поставлених завдань.		
--	---	--	--

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0-5 балів).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1. ПРН 3. ПРН 6. ПРН 19. ПРН 20.	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Аналізувати правові явища та науково обґрунтовано застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права. Аналізувати показники щодо функціонування економіко-правового механізму природокористування, охорони навколишнього природного середовища та застосувати норми екологічного права для вирішення поставлених завдань.	на високому рівні	4,5-5
		на середньому рівні	3,7-4,4
		на достатньому рівні	3-3,6
		на низькому рівні	0-2,9

3. Виконання завдань самостійної роботи (0-2 бали).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1. ПРН 3. ПРН 6. ПРН 19. ПРН 20.	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази	на високому рівні	1,8-2
		на середньому рівні	1,5-1,7
		на достатньому рівні	1,2 -1,4

даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Аналізувати правові явища та науково обґрунтовано застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права. Аналізувати показники щодо функціонування економіко-правового механізму природокористування, охорони навколишнього природного середовища та застосувати норми екологічного права для вирішення поставлених завдань.	рівні	
	на низькому рівні	0-1,1

4. Написання контрольної роботи (0-22 балів).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1. ПРН 3. ПРН 6. ПРН 19. ПРН 20.	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Аналізувати правові явища та науково обґрунтовано застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права. Аналізувати показники щодо функціонування економіко-правового механізму природокористування, охорони навколишнього природного середовища та застосувати норми екологічного права для вирішення поставлених завдань.	на високому рівні	19,8-22
		на середньому рівні	18,7-19,7
		на достатньому рівні	13,1-18,6
		на низькому рівні	0-13

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 120 год. – денна та заочна форми навчання.

Кількість кредитів 4– денна та заочна форми навчання.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Письмові роботи можуть перевірятися на наявність плагіату і допускатися до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Додаткові матеріали для вивчення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації:

Основні :

1. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>.
2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.

3. Кодекс України про надра від 7 липня 1994 року № 132/94-ВР URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80>.
4. Конституція України : Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 21 червня 1991 р. № 1264-XII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
7. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV URL : <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>
8. Екологічне право України. Особлива частина. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. Шуміло О.М. Київ: ЦУЛ, 2019. 432 с.
9. Екологічне право. Підручник (Ювілейна серія "НЮУ 215 років"). За редакцією А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2019. 552 с.
10. Задорожній О.В., Медведєва М.О. Міжнародне право навколишнього середовища. К. : Промені, 2010. 510 с.
11. Земельне право : підручник НУ "ЮАУ ім. Ярослава Мудрого" ; за ред. М. В. Шульги. Х. : Право, 2018. 520 с.
12. Правове регулювання земельних відносин в Україні : зб. норм.-прав. актів і суд.-прокурор. практики. за заг. ред. М. І. Гаврилюка. К. : Прав. єдність : Алерта, 2013. 131 с.

Допоміжні:

13. Вівчаренко О. Міжнародно-правові вимоги щодо охорони земель. *ВІСНИК ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ*. 2010. № 3. С. 60–66.
14. Василяк Д. Земельні спори: проблеми розмежування адміністративної та господарської юрисдикції. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2013. № 3. С. 54–61.
15. Купчення Л.І. Правові засади використання енергетичних ресурсів у сільському господарстві України. *ПРИРОДООХОРОННЕ ЗАКОНОДАВСТВО в системі права України: історія, сьогодення, перспективи* : збірник матеріалів круглого столу (м. Харків, 30-31 жовтня 2015 р.) Харків, 2015. С. 113-115.
16. Шведенко П.Ю. Поняття правопорушень, що виникають у сфері кредитування сільськогосподарських товаровиробників, їх ознаки, умови та причини виникнення. (Ч.1) *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право*. 2013, 182 (2) С. 234-244.
17. Шведенко П.Ю. Поняття правопорушень, що виникають у сфері кредитування сільськогосподарських товаровиробників, їх ознаки, умови та причини виникнення. (Ч.2) *Науковий вісник Національного університету*

- біоресурсів і природокористування України. Серія: Право. К., 2014. Вип. 197, ч. 2. С. 50–58.*
18. Шведенко П.Ю. Історичні аспекти становлення банківського кредитування. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право, 2014. 183 (2) С. 204-214.*
  19. Шведенко П.Ю. Відповідальність за порушення кредитних зобов'язань в аграрному секторі. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Право. 2014. Вип. 197(2). С. 105-112.*
  20. Шведенко П.Ю. Кредитування аграрних товаровиробників – важливий засіб забезпечення продовольчої безпеки України. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право, 2015. 183 (2) С. 204-214.*
  21. Шведенко П.Ю. Анализ структуры аграрно-кредитных правоотношений. *Legea și viața, 2014. p. 216-219.*
  22. Шведенко П.Ю., Кальян О.С. Окремі питання застосування позовної давності, як інструменту захисту прав господарюючих суб'єктів при розгляді справ про визнання незаконними та скасування наказів щодо надання земельних ділянок для ведення фермерського господарства. *Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва: колективна монографія.* За ред. О. В. Калашник, Х. З. Махмудова, І. О. Яснолоб. Полтава : Видавництво ПП «Астрая», 2020. С. 91-98.
  23. Осташева В.О., Шведенко П.Ю. Проблемні питання відчуження земель сільськогосподарського призначення. Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2018 році (м. Полтава, 16-17 травня 2019 року). Полтава : РВВ ПДАА, 2019. С. 34-36.
  24. Oleg Gorb, Iona Yasnolob, Tetyana Chayka, Oleksii Zoria, Tetyana Dugar, Pavel Shvedenko, Oleksandr Kalian, Yevheniia Lypii, Nataliia Protsiuk (2020). Ecological-agrochemical land evaluation and classification under organic farming. *Journal of Environmental Management and Tourism, (Volume XI, Fall), 6(46): 1588 - 1595. DOI:10.14505/jemt.v11.6(46).29. Scopus*
  25. Pavel Shvedenko. Comparative and legal analysis of foreign experience of credit and state support of agricultural producers. *Management of 21st century: globalization challenges. Collective Scientific Monograph.* Prague 1, Czech Republic, 2018. p. 463-468.
  26. Yasnolob, I.O., Chayka, T.O., Gorb, O.O., Galych, O.A., Kalashnyk, O.V., Konchakovskiy, Ye.O., Moroz, S.E., Shvedenko, P.Yu. (2019). Using resource and energy-saving technologies in agricultural production as a direction of raising energy efficiency of rural territories. *Ukrainian Journal of Ecology, 9(1), 244-250. Scopus*

27. Yasnolob, I., Chayka, T., Gorb, O., Pavel Shvedenko, Protas, N., Tereshchenko, I. (2018) Intellectual Rent in the Context of the Ecological, Social, and Economic Development of the Agrarian Sector of Economics. *Journal of Environmental Management and Tourism*, [S.l.], v. 8, n. 7, p. 1442-1450, ISSN 2068-7729.

Інформаційні ресурси

21. Верховна Рада України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.rada.gov.ua>
22. Міністерство юстиції України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.minjust.gov.ua>
23. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
24. Верховний Суд: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/teratura/41>
25. Державна судова адміністрація: Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
26. Бібліотека юридичної літератури: Офіційний веб-сайт Полтавського державного аграрного університету. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/content/biblioteka-yurydychnoyi-literatury>